

Författarnas Österbotten

Platser, miljöer och fenomen
ur den svenskösterbottniska litteraturen

Del 1 **2** 3 4 5 6

Foto: Charlotta Järf

Högsommarstämning i Andkil by

”Den allra mest förtätade högsommarstämning vilade dessa dagar över Antjil by, som låg och dåsade i värmen. Bebyggelsen, som var mera stads- än landslik, stod med sina gårdar och hus av alla de slag som en tillkorkad flaska. Inte en vindpust kunde slinka in mellan husen och ge svalka ty gårdarna låg så tätt på båda sidorna om den lilla ån som kornen i ett fullmatat rågax.

Att förlikna byn vid ett fullmatat rågax passade faktiskt in på verkligheten i gången tid. Just från dessa trakter kom fordomdags en del av den berömda Vasarågen, som gett socknen namnet ”Rågens rike”. Vad placeringen av gårdarna beträffar, kunde man utan svårighet se från den ena ”ståostogon”, vad man hade för mat på bordet i den andra. De var alltså samma olägenhet, som man har att dras med i städerna.”

Ur Andkil by i helg och söcken (1959) av Toivo Hagman

ANDKIL BY ligger några kilometer från Vörå och är en del av Vörå-Maxmo kommun. Den gamla bebyggelsen i Andkil by var väldigt tät. Här trängdes stugor, lador, fähus, bodar och rior tätt intill varandra längs med Vörå å. I början av 1900-talet grundades Andkil mejeri som skulle komma att prägla livet i byn. En tät trafik med mjölkkanor uppstod och mejeriet systerstämde och utbildade de breda massorna från närliggande trakter. Mejeriet blev en samlingspunkt i nejden och flera skolor och butiker växte fram. På 1970-talet lades mejeriet ner. Under åren 1932-1972 förändrade nyskiftet långsamt men säkert byns utseende. I dag kan Andkil vara svårt att upptäcka för den oinvigde. Det är en långsmal by som går tvärs över Vörå å, intill landsvägen. Ett pärlband med gårdar löper längs ån, med avstickare till höger och vänster.

Källa: Intervju med Annika Grannas, Andkil byaförening

Toivo Hagman

TOIVO HAGMAN

Född: Lappo 1904, uppvuxen i Vasa och Andkil, Vörå

Död: Helsingfors 1965

Han var en samhällsskildrare som ville skriva om "arbetets folk på deras eget språk" och gav ut sju romaner. I debutboken skildrar han sin farmors levnadsöde i Vörå och i *De knotiga tallarnas sång* sin mors liv som fabriksarbetare i Vasa, medan romanen *Lyckosmeden* är självbiografisk. Författarens yrkesbana var brokig. Han fungerade bland annat som sångsolist i en österbottensk dansorkester, som Arbetarbladets redaktör i Jakobstad, som alkoholinpektör i Vasa och som verksamhetsledare för Folkets Bokklubb i Helsingfors.

Källa: www.kulturosterbotten.fi/forfattare